

Germanizmi
u
zagrebačkom
govoru

A

afinger < der Aufhänger - vješalica

ajnc < die Eins - broj jedan (1)

akšenka < der Achsschenkel – rukavac ili članak osovine

aktentašna < Aktentasche – aktovka ili ručna torba

ancug < der Anzug – odijelo

anlaser < der Anlasser – pokretač motora

auspuh < der Auspuff – ispušna cijev, ispušnik

B

badecimer < das Badezimmer – kupaonica

badekostim < das Badekostüm – kupaći kostim

bluza < die Bluse

beštek < das Besteck - pribor za jelo

biflati < büffeln – intenzivno učiti, bubati

bina < die Bühne - pozornica

bišobrot < das Bischofsbrot - bišobrot (kruh u koji se stavljaju groždice i želatinasti bomboni)

borer < der Bohrer - svrdlo

bormašina < die Bohrmaschine – bušilica

bremza < die Bremse – kočnica

C

cajger < der Zeiger – kazaljka na satu

cajtnot < die Zeitnot – vremenska stiska

cange < die Zange – kliješta

ceh < die Zeche – ceh; račun

ciferšlus < der Zippverschluss – zatvarač na odjeći

cigla < die Ziegel – puna opeka

cimer < das Zimmer – soba (također kod nas poznati germanizam **cimer fraj**)

curikati/curiknuti < vući natrag (od pridjeva zurück – natrag)

cviker(i) < der Zwicker – naočale

D

deka < die Decke - pokrivač ili plafon/strop

drot < der Draht – žica

drukholz < das Druckholz (starinski za das *Bügeleisen* – glačalo)

E

escajg < das Esszeug – pribor za jelo

F

fajrcajg < das Feuerzeug – upaljač

fajrunt < der Feierabend – prestanak rada

farba < die Farbe – boja

fašnik < der Fasching - poklade, karneval

felga < die Felge – naplatak

fen < der Föhn – sušilo za kosu

fišprikaš < der Fisch (riba) + paprikaš

flaša < die Flasche – boca

flajšerica, flajšmašina < die Fleischmaschine – stroj za mljevenje mesa

fleka < der Fleck - mrlja
foranga < der Vorhang – zavjesa, zastor (također i **firanga**)
forcimer < das Vorzimmer – predsoblje
foršpan < der Vorspann – kratak uvod, uvodni odlomak (*novinskog članka*); popis imena glumaca, redatelja, producenata itd. na početku filma
frajla < das Fräulein – gospođica
friško < frisch – svježe
furati < die Fuhre (podvoz, kola, tovar) - voziti
frištikat < das Frühstück (doručak) – doručkovati (također i **fruštuk** – doručak)

G
gardina < die Gardine - zavjesa, zastor
gastarbajter < der Gastarbeiter - strani radnik u Njemačkoj i Austriji (doslovno „radnik gost“)
gemišt < gemischt – pomiješano
gepek < das Gepäck – prtljažnik
gepektreger < der Gepäckträger – automobilski nosač za prtljagu
getriba < das Getriebe – automobilski pogon
girtl < der Gürtl - pojas
glancati < glänzen - sjajiti se
gletati < glätten - izravnati
grunt < der Grund (dno, podnožje, podloga, temelj) - zemlja, zemljišni

posjed (od toga potječe i imenica **gruntovnica**)
gvirc, rjeđe **gverc** < das Gewürz – fermentirano ili nefermentirano alkoholno piće od vode i meda, medovina
gurtna < Gürtel – opasač, pojas, traka

H

hakmeser < das Hackmesser – sjekirica za meso
hauba < die Haube – poklopac motora na automobilu
haustor < die Haustür – kućna vrata
hausmajstor < der Hausmeister – kućepazitelj
herc < das Herz – srce
hozentregeri < die Hosenträger – naramenice

I

iberlauf < das Überlaufventil - prelivni ventil

J

jegervuršt < die Jägerwurst - lovačka kobasica

K

karfiol < der Karfiol – cvjetača
kaslić < der Postkasten – poštanski sandučić
kauguma < der/das Kaugummi - guma za žvakanje
kelner < der Kellner – konobar
keks < der Keks – biskvit
kifla < der Kipfel – vrsta peciva (roščić)
kiler < der Kühler – hladnjak (automobil)
kinderbet < das Kinderbett – dječji krevet, krevetac

kirvaj/kirbaj < die Kirchweih - kirvaj (religiozna proslava koja se slavi povodom posvete neke kršćanske crkve, nekada poganska zahvalnica za dobru žetvu i plodnost koji je kasnije preuzela Crkva i dala mu novo značenje)

klamerica < die Klemme – spojnica

klofer < der Teppichklopfer – mlatilo, isprašivač

knap < knapp - tijesno, oskudno, jedva (Malo sam knap s vremenom. Ovo je bilo na knap. > Ovo je bilo gusto/za dlaku.)

knedla < der Knödel – okruglica

kofer/kufer < der Koffer – kovčeg (Pun mi je kufer! > Dosta mi je svega!)

koštati < kosten – stajati (u smislu novčane ili druge vrijednosti)

krafna < Krapfen – prsten (vrsta slatkoga tijesta s nadjevom)

krampus < der Krampus – krampus (vrag u likovnoj predodžbi s repom i rogovima koji se javlja zločestoj djeci u pričama i običajima)

krizbam/križbam < der Christbaum – božićno drveće

krumpir < austr. die Grundbirne, koruški krumpir/Grumper – krumpir

kugla < die Kugel – kugla, zrno (*metak*), tane

kuglof/kuglov/kugluv < njem. der Gugelhupf – kuglof (kolač od dizanog tijesta sa suhim grožđem, okruglasta je oblika sa šupljinom u sredini)

kuplung < das Kupplungspedal – kvačilo

kvarcanje < Quarzlampe – umjetno sunčanje

kvirc – vidi *gvirc*

L

lampa < die Lampe – svjetiljka

lauf < der Lauf – trk, trčanje

larfa < die Larve – krinka, maska

lifrati < liefern – dostaviti

lojtre < die Leiter – ljestve

luftić < die Luftmatratze – jastuk za napuhivanje

M

maler < der Maler – ličilac

mansarda < Mansarde – potkrovlje

mašna < die Masche – mašna

miliprot < das Milchbrot, dial. Milichbrot – miliprot (bijeli pšenični kruh koji se sprema za Uskrs i Božić)

mišafi < die Mistschaufel – lopatica za smeće

mišung < die Mischung (mješavina)

N

nahtkasl < das Nachtkastl, dial. – (noćni ormarić)

P

- paradajz** < Paradeiser – rajčica
plac < der Platz – trg
plahta < die Blache – plahta
penzl < der Pinsel – kist
platfus < der Plattfuß – ravno stopalo
prezvuršt < die wurst – vrsta kobasice, tlačenica
poblajhati < bleichen – izbijeliti (još se može reći i zblajhati)
pofloktati < Flocken – slang riječ za *pojesti sve do kraja* dolazi od riječi pahuljice
putar < die Butter – maslac

R

- rajngla** < das Reindl – posuda za kuhanje
rajsnedla < der Reissnagel – čavlič sa širom glavom
rama < der Rahmen – okvir
ratkapa < die Radkappe – poklopac kotača
remen < Riemen – pojas
rigla < der Türriegel – zasun na vratima
rikverc < rückwärts – (u)natrag, (u)nazad
rinčica < der Ohrring – naušnica
ringešpil < das Ringelspiel – vrtuljak
rolati se < rollen – koturati se
rolete < Rollos – platnena žaluzina
rolšuhe < die Rollschuhe – koturaljke
ror < die Rohr – cijev
ruksak < der Rucksack – naprtnjača

S

- sala** < der Saal – dvorana
sic < der Sitz – sjedalo
sokna < die Socke
– čarapica

Š

- šajba** < die Scheibe – okrugla ploča
šal < der Schal – šal
šalter < der Schalter – prekidač; šalter (na pošti, kolodvoru, u banci)
šaraf < die Schraube – vijak, zavrtanj
šarmer < Charmeur – zanosan, dražestan, ljubak, očaravajući
šeflja < Schaufel, Schippe – kutljača; zaimača
šenkati < schenken – pokloniti
šiber < das Schiebedach – krovni prozor (automobil)
šilterica < der Schild – štitnik na kapi
šina < die Schiene – tračnica
šlafcimer < das Schlafzimmer – spavaća soba
šlag < der Schlag – udarac, udar; kap (srčana i moždana); tučeno slatko vrhnje
šlager < der Schlager
šlafancug < der Schlafanzug – pidžama
šlafrok < der Schlafrock – kućni ogrtač
šlagwort < das Schlagwort – krilatica, geslo, parola
šlajbok < das Schreibbuck – notes
šlank < schlank – mršav
šlape < schlappen – papuče
šlauf < der Schlauch – gumena cijev; mijeh
šnupftuh < das Schnupftuch – maramica
šlampav < schlampig – neuredan, nemaran, površan
šlempav < schlumper – majmun (pogrdno)
šlamperaj < die Schlamperei – nemarnost, neurednost, trajavost
šleper < der Schlepper – tegljač
šličuha < der Schlittschuh – klizaljka
šlus < der Schluss – kraj

šljaka < die Schlacke (drozga, šljaka, talog; troska, ostaci izgorjelog koksa, ugljena) – rad, posao (glagol je **šljakati**, a onaj tko „šljaka” je **šljaker**)

šmek < schmeckt – ukusno je

šminka < die Schminke

šmirgl papir < der Schmirgel – brusni papir

šmucig < schmutzig – zmazan (Purgerski), umazan, prljav (Purgerski – sprljan)

šnajder < der Schneider – krojač

šnala < Schnalle – kopča

šnicla < das Schnitzel – odrezak

šnita < die Schnitte – kriška

šnjofati < schnofeln – njuškati

šoder < der Schotter – sitno kamenje, šljunak

špahtla < der Spachtel – lopatica za struganje gipsa, boje...

špancir < spazieren – šetati

špajscimer < das Speisezimmer – trpezarija

špajza < die Speisekammer – smočnica

španga < Spange – broš, nakit za kosu

špancir < spaziern – šetati

špek < der Speck – slanina

špenadla < die Spennadel – pribadača

špica < die Spitze – šiljak, vrh

špigl < der Spiegel – ogledalo ili zrcalo

šporet < der Sparherd – štednjak

špotati < spotten – izrugivati se (zapravo ga koristimo u značenju prekoravati koga, ljutiti se na koga)

šprehati < sprechen – govoriti

šprica < die Spritze – brizgalica, štrcaljka; injekcija

špur < die Spur – traka/kolotrak

šrafciğer (šerafciger) < der Schraubenzieher – odvijač

šrajbtiš < der Schreibtisch – pisaći stol

štambilj < der Stempel – žig

štanga < die Stange – motka, pritka, šipka

štaubcuker < der Staubzucker – šećer u prahu

štaubsauger < der Staubsauger – usisivač

štekdöze < die Steckdose – utičnica

šteker < der Stecker – utikač (od glagola *stecken* – stavljati, pričvrstiti)

štikla < der Stöckel – visoka potpetica

štirati < stimmen – biti točan/u redu; ugađati žice glazbala

štimmung < die Stimmung – raspoloženje, ugođaj, atmosfera

štof < der Stoff – materijal

štosdenfer < der Stoßdämpfer – branik (automobil)

štrik < der Strick – uže, konopac

štrikati < stricken – plesti

štrom < der Strom – stuja

štrudla < der Strudel – pita savijača

šukara < die Schubkarre – vrtna kolica

šuster < der Schuster – postolar, cipelar

švercer < der Schwärzer – krijumčar

T

taška < die Tasche – torba

tipfeler < der Tippfehler – tiskarska greška

tišler < der Tischler – stolar

trefiti < treffen – pogoditi (svršeni oblik je **potrefiti**)

U

ura < die Uhr – ura; sat

V

vaga < die Waage – vaga

vaservaga < die Wasserwaage – libela

vekerica < der Wecker – budilica

veš < die Wasche – rublje

vešmašina < die Waschmaschine – perilica rublja

vikler – der Wickler – uvijač za kosu

vintjakna < die Windjacke – vjetrovka

viršla < die Wurst – hrenovka

Z

ziher < sicher – siguran, sigurna, sigurno (osoba koja ne voli riskirati je **ziheraš**)

ziherica < die Sicherheitsnadel – sigurnosna igla

zihernadla – od dvije riječi: sicher i Nadel – sigurno i igla, sigurnosnica

zrihtati < Richtung – moda, modna linija, znači urediti/obući se po zadnjoj modi

Germanizmi iz kultnog filma

TKO PJEVA ZLO NE MISLI

„Šteta kaj nije **Fulir** tu, tak bi štel raspravljat z njim o Mandžuriji.”

njem. Furier ← fr. Fourrier – vojnički pisar

„Ak si hoću popiti **gemišt**, to je moja privatna stvar.”

njem. gemischt ← mischen - miješati

„To su oni mulci kod Svete Ane točili bučkuriš umesto vina, svinje prevarantske. Takve bi trebalo poslati na **galge**.”

njem. Galgen - vješala [objesiti na galge; podići na galge]

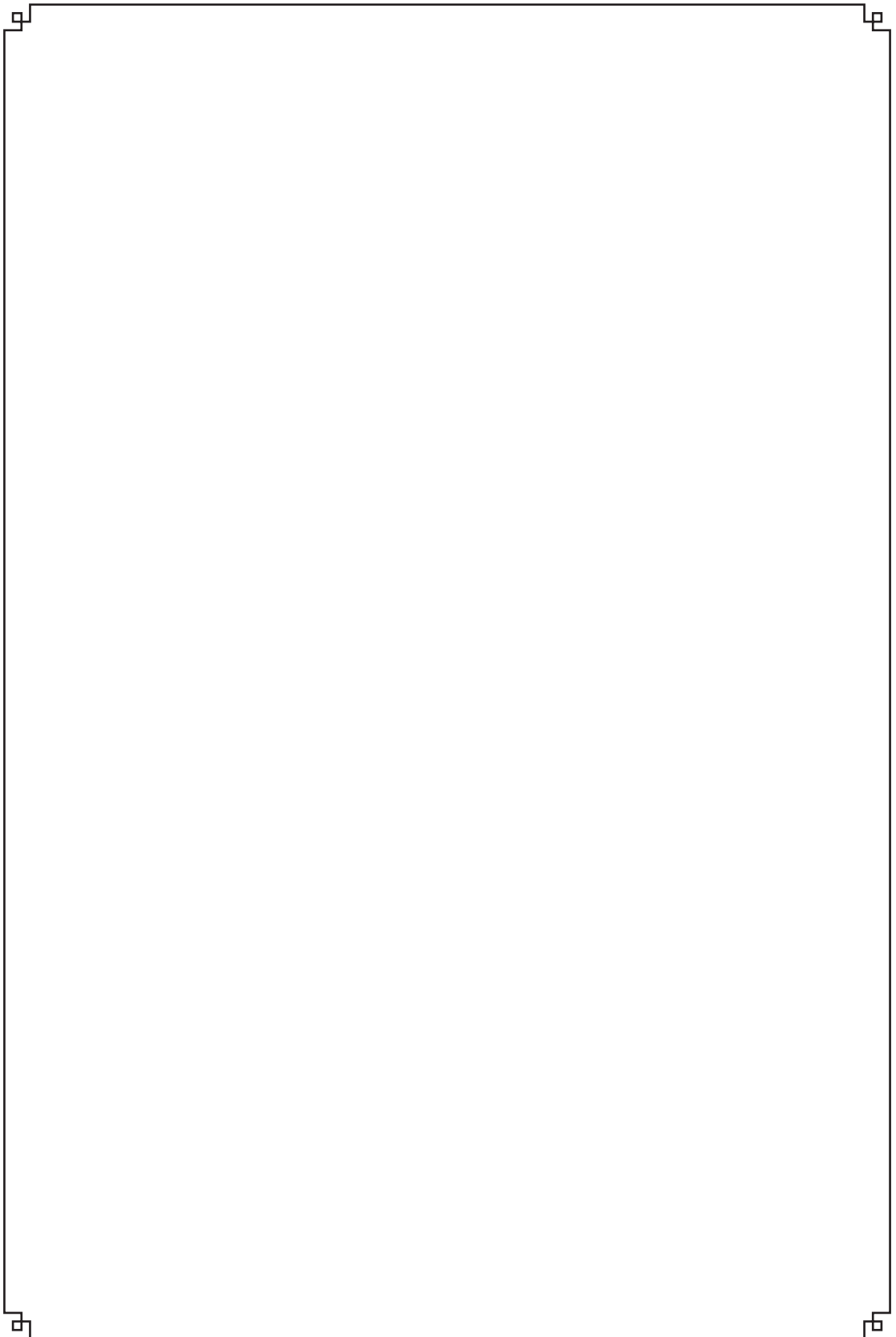
„**Kuss die hand** milostiva!”

Küss die Hand - oslovljavanje starije ugledne dame, [Ljubim ruke, milostiva!]

„Ana, kak ti se sviđa moja nova **klajda**, ha?”

njem. Kleid ← haljina

Metodički prikaz obrazovne aktivnosti

Naziv aktivnosti: Germanizmi u zagrebačkom govoru

Trajanje aktivnosti: 8 školskih sati

Glavni cilj aktivnosti: javno objaviti digitalni rječnik germanizama

Ciljna skupina: učenici 7. i 8. razreda

Ishodi:

Učenik bira i primjenjuje veći broj strategija učenja. Planira i organizira suradnju s drugima te uvažava tuđa mišljenja i stavove.

Učenik pronalazi i upotrebljava jednostavne informacije iz različitih izvora pritom se služeći osnovnim vještinama kritičkoga mišljenja. Prikuplja, analizira, tumači i razvrstava informacije iz različitih izvora. Služi se prikupljenim informacijama kako bi sastavio osvrt, prezentaciju ili plakat na zadanu temu, istražuje razlike i sličnosti među vršnjacima.

Učenik na različitim primjerima objašnjava sličnosti i razlike između vlastite kulture i drugih kultura u različitim aspektima svakodnevnoga života.

Metode rada:

- suradničko učenje
- interkulturalni pristup
- istraživanje (online upitnik, intervju)

Oblici rada:

- rad u skupini
- individualni rad

Aktivnosti:

- učenici planiraju aktivnosti rada u skupini (popisuju zaduženja i dodjeljuju radne zadatke)
- učenici primjenjuju tehnike suradničkoga učenja
- učenici istražuju, tumače i odabiru germanizme u zagrebačkome govoru
- učenici usustavljaju popis riječi i izraza
- učenici provode lekturu i korekturu
- učenici pripremaju i objavljuju digitalni sadržaj primjenjujući IKT
- učenici pripremaju javnu prezentaciju

Odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetnih tema i ishodi drugih predmetnih kurikula:

Osobni i socijalni razvoj

Učenik razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

Učenik suradnički uči i radi u timu.

Učiti kako učiti

Upravljanje informacijama; Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.

Primjena strategija učenja i rješavanje problema; Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.

Suradnja s drugima; Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Uporaba IKT-a

Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

Učenik samostalno ili uz manju pomoć učitelja procjenjuje i odabire potrebne među pronađenim informacijama.

Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.

Informatika

Digitalna pismenost i komunikacija; učenik samostalno pronalazi informacije i programe, odabire prikladne izvore informacija te uređuje, stvara i objavljuje/dijeli digitalne sadržaje.

Digitalna pismenost i komunikacija; učenik dizajnira, razvija, objavljuje i predstavlja radove s pomoću sredstava informacijske i komunikacijske tehnologije primjenjujući suradničke aktivnosti.

e-Društvo; učenik se učinkovito koristi dostupnim e-uslugama u području odgoja i obrazovanja.

Samovrednovanje i vršnjačko vrednovanje rada u skupini:

- anketa (Kommunikation, Kooperation, Ergebnisse)

- rubrika za samovrednovanje rada u skupini

- rubrika za vršnjačko vrednovanje rada u skupini

Ich kann...	Wir können...
gut im Team arbeiten.	die Aktivitäten planen.
meine Meinung äußern.	nach Informationen suchen.
den anderen zuhören.	die Informationen bewerten und zusammenfassen.
meine Ideen ausdrücken.	ein Online-Wörterbuch erstellen.
gut mit anderen kommunizieren.	eine öffentliche Präsentation organisieren.